

Ik stap uit de trein en stort me in de gangen van station Shinagawa. Bladderende verf op de wanden, digitale schermen waarop een vrouw met blinkende tanden reclame maakt voor een tandpasta-merk. Een stroom gehaaste mensen. Buiten breken arbeiders de restanten van een steiger af. Een platform steekt uit over een park met kersbomen, dat is opgedeeld in omheinde perceeltjes waar *salarymen* met afgemeten gebaren zitten te roken. Ze drukken hun peuken uit op keien die me doen denken aan de likstenen voor paarden.

Ik volg de aanwijzingen van mevrouw Ogawa.

Neem de loopbrug naar het wooncomplex, gebouw 4488, laat via de intercom weten dat je er bent, neem de lift naar de bovenste verdieping.

De deur van het appartement gaat open.

Ondanks de hitte draagt mevrouw Ogawa een jasje, een joggingbroek en schoenen. Ze lijkt ouder dan ik had verwacht, waarschijnlijk omdat ze zo mager is. Ze heeft Mieko, haar dochtertje, voor een boodschap naar de supermarkt gestuurd. Terwijl we op haar wachten, wil ze me graag het appartement laten zien.

Een lange, perfect symmetrische gang met aan weerszijden kamers. We beginnen bij de badkamer. Vleeskleurig plastic. Zo klein dat ik er nauwelijks in kan staan. Daar tegenover de slaapkamer, al net zo krap, inbouwkast, bruine vloerbedekking. Er liggen twee spreien op het bed, de ene is netjes gestreken, de andere verkreukeld, met een berg jurken en T-shirts erop. Er hangt een verschaalde tabakslucht.

‘Vroeger was dit een hotel, de rokersverdieping,’ zegt mevrouw Ogawa verontschuldigend. ‘Wij konden erin trekken toen het failliet ging. Mijn man is ingenieur van hogesnelheidstreinen. Hij heeft gewerkt aan de uitbreiding van het station van Shinagawa voor de komst van de Shinkansen. De wijk

wordt vernieuwd. Dit gebouw wordt weer een hotel. De werkzaamheden zijn later deze maand gepland, maar voorlopig zijn wij de enige bewoners.’

Ze bekijkt me vanuit de deuropening, haar hand op de klink. Ik draai me van haar af, in verlegenheid gebracht door de intieme kijk in haar leven, onder die naakte gloeilamp. Er zijn geen ramen.

Aan het einde van de gang is een woonkamer met open keuken. Het gasfornuis neemt samen met de boekenkast bijna alle ruimte in. Achter het grote raam is de miljoenenstad beneden ons vaag te zien onder een laag luchtvervuiling.

Mevrouw Ogawa neemt me mee terug naar de gang.

‘Mieko’s kamer is beneden,’ zegt ze terwijl ze een half achter de kapstok verborgen deur vrijmaakt, die uitkomt op een betonnen trap. ‘Voorzichtig, het lichtknopje zit beneden.’

Haar stem klinkt een beetje versterkt, als in een grot. Ik ga op de tast naar beneden, tot ik een rubberachtige vloer onder mijn voeten voel. Het is hier nog vochtiger. Tl-buizen knisperen en onthullen een verhoging, waarlangs een glazen reling loopt. Daarachter ligt een bassin, waarvan de vloer langzaam afloopt naar een afvoerrooster. In een hoek staat een eenpersoonsbed.

Mevrouw Ogawa legt haar handen op de reling.

‘Het zwembad. Het is nooit gebruikt, zelfs niet in de tijd van het hotel. Schimmel. Sinds we het leeg hebben laten lopen is het heel schoon. Mieko slaapt hier voorlopig.’

Ik buig me voorover om beter te kunnen kijken. Bij het bed staan een bureau, een ladekastje, een yogamat en een hoelahoep, verveelvoudigd door spiegels aan twee wanden van het zwembad. Onderaan het zwembadtrapje liggen plastic blokken. Ik moet denken aan Tetris, dat arcadespel waarbij er geometrische vormen omlaagkomen die je zonder tussenruimte moet rangschikken.

‘Houdt u van yoga?’ vraagt mevrouw Ogawa.

Ik zeg dat ik het niet weet, ik heb het nog nooit gedaan. Ze knikt langzaam.

We gaan weer naar boven. In de keuken staat een meisje ons op te wachten. Pagekopje, geel broekje en T-shirt. Ze transpireert, haar pony blijft aan haar voorhoofd plakken als ze buigt om me te begroeten.

‘Ik heb die met zalm genomen,’ zegt ze tegen haar moeder terwijl ze haar een bakje kant-en-klare lasagne laat zien.

Het is pas tien uur in de ochtend, maar Mieko

dekt de tafel terwijl haar moeder oesters opent, de lasagne opwarmt in de magnetron en het dampende gerecht er weer uithaalt, waarna ze Mieko en mij een grote portie opschept en zichzelf een kleine.

Ze heeft haar jasje uitgetrokken. Een T-shirt sluit strak om haar ribben en twee puntige tepels. Een gezwollen ader loopt van haar schouder naar haar pols. Alles bij haar is droog, denk ik. Behalve de lasagnebladen, die van haar stokjes glijden en die ze al wroetend in de roze bechamelsaus weer opvist. Af en toe voel ik iets stevigers tussen mijn kiezen, een stukje zalm waarschijnlijk. Mieko is al klaar. Terwijl ze achteroverleunt in haar stoel, opent en sluit ze haar mond als een vis.

Mevrouw Ogawa veegt haar lippen af en vouwt haar servet weer op: ‘Als u haar ook af en toe mee naar buiten zou willen nemen...’

‘Natuurlijk.’

‘Ik had gedacht... Zouden jullie om te beginnen kunnen gaan spelen?’

‘Ja hoor.’

Eigenlijk weet ik niet zeker of ik de term ‘spelen’ in het Japans heb begrepen. Net als in het Koreaans slaat het zowel op een uitje met collega’s als op kinderspelletjes. Ik ben bijna dertig, ik ben

geen kinderen gewend en heb geen idee van wat ze op deze leeftijd leuk vinden. Ik begin er spijt van te krijgen dat ik op de advertentie heb gereageerd. Ik had hem in Genève gevonden op de site van de letterenfaculteit van de Sophia-universiteit in Tokyo. ‘Gezocht: bijlesjuf met moedertaal Frans voor kind van tien tijdens de zomervakantie, in Tokyo.’ Ik zou daar in augustus een maand bij mijn grootouders doorbrengen vanwege de reis naar Korea die we begin september gepland hadden, en was bang daar in huis te zitten met niets omhanden. Mevrouw Ogawa, die zelf hoogleraar Frans was, zou het druk hebben met de voorbereiding van het nieuwe collegejaar en wilde niet dat haar dochtertje te veel alleen was. We spraken af dat ik Mieko tijdens mijn verblijf een paar keer zou ontmoeten.

Mevrouw Ogawa schraapt haar bord leeg en bekijkt het mijne.

‘U vindt het niet lekker. Neem anders wat oesters.’

‘Jawel hoor,’ zeg ik terwijl ik een flinke hap naar binnen werk.

Maar ze haalt de lasagne van tafel en Mieko legt een oester voor me neer. Het weekdier trekt zich sa-

men in een glibberig hoopje. Ik houd mijn adem in en slurp hem op.

Mevrouw Ogawa is tevreden, ze wil weten waar ik logeer. Niet ver hiervandaan, tien haltes naar het noorden met de Yamanote-lijn, bij mijn grootouders. Ik stop. Het voelt ongemakkelijk om in het Japans over ze te praten, alsof ze vreemden voor me zijn. Ter compensatie begin ik uit te weiden, ik zeg dat ze Koreaans zijn en dat ze een pachinkohal hebben in Nippori, de wijk waar ze wonen.

‘Een kleine pachinkohal,’ verduidelijk ik. ‘Ze beheren hem al meer dan vijftig jaar, sinds hun komst naar Japan.’

Mieko leunt over de tafel, ze is even opgehouden met vissenmondjes trekken. Mevrouw Ogawa knikt, op dezelfde verontruste manier als toen ik haar vertelde dat ik niet aan yoga deed. Deze keer kan ik haar terughoudendheid beter begrijpen. Pachinko, een soort verticaal flipperspel, wordt in Japan gelijkgesteld aan de gokkasten in casino’s. Iedereen speelt erop, maar ze hebben een slechte reputatie. De pachinkohallen hebben een eigen banksysteem, en de reputatie dat ze in het geheim de belangrijkste politieke partijen financieren; ze nemen bijna alle reclamezendtijd in beslag en houden een complete parallelle economie in stand. Dat

geldt met name voor grote ketens, zoals Diamond en Merrytale. Niet voor de zaak van mijn grootvader.

Als we klaar zijn met eten daalt mevrouw Ogawa de trap af naar het zwembad en legt Mieko haar spullen op tafel.

‘Gaan we niet naar je kamer?’

‘Nee, daar is mama.’

Ze noemt me *sensei*, leraar, in het Japans. Ik vraag haar om mijn voornaam, Claire, te gebruiken, maar het lukt haar niet die uit te spreken, ‘keleroe’, dus dan maar *onni*, grote zus, in het Koreaans.

‘*Onni*,’ herhaalt ze zachtjes, alsof ze probeert het zo beter te onthouden.

Haar huiswerkschrift staat vol opdrachten en aantekeningen. Het onderwerp van vandaag is de verbuiging van bijvoeglijke naamwoorden. Omdat ik haar niveau niet ken, lees ik alleen maar hardop de zinnen voor, ontmoedigd door het saaie, bruinige lesboek, zonder illustraties. Mieko maakt geen enkele fout; voordat ik mijn vraag heb afgemaakt, geeft ze al antwoord, zodat ik haar uiteindelijk vraag waarvoor ze me eigenlijk nodig heeft.

‘Het komt omdat we geoefend hebben,’ zegt ze.

‘Geoefend?’

‘Ja, omdat jij zou komen.’

Ik denk weer aan hun perfect op elkaar afgestemde bewegingen tijdens het eten.

Ik kijk even hoe ze haar oefeningen invult en laat haar dan alleen verder werken. Ik loop langs het raam. Het station van bovenaf gezien, de romp, de vier overdekte loopbruggen, een reptiel dat op de loer ligt. Overal gebouwen, en elektriciteitskabels die zich in lange lijnen uitstrekken naar de berg Fuji, die je in de verte vaag kunt onderscheiden in de smog.

Ik bekijk de inhoud van de boekenkast. Rousseau, Chateaubriand. Essays over literatuur, over de romantiek in Zwitserland. Geschiedenisboeken. De Franse Revolutie. Ik heb het gevoel dat de boeken die ik hier aantref niets zeggen over de geschiedenis die ik geleerd heb, maar over een andere, parallelle geschiedenis, die op hetzelfde moment heeft plaatsgevonden, op een andere planeet.

Om een uur of een komt mevrouw Ogawa weer naar boven, ze geeft ons Royal Milk Tea en Koreaanse, gevlochten donuts van de Family Mart. Haar strakke sportoutfit accentueert elke lichaamsplou.

Als ze weer naar beneden is gegaan, vraag ik Mieko waarom haar moeder schoenen draagt in huis, dat is opmerkelijk voor een Japanse.

‘Ze zegt dat het belangrijk voor haar is dat ze zichzelf kan horen lopen. Maar dat mag ik eigenlijk tegen niemand zeggen.’

We zitten naast elkaar te eten. De Royal Milk Tea is een speciale zomeraanbieding, op het etiket staan Donald en Katrien Duck in zwemkleding op het strand. Ik denk aan Disneyland Tokyo. Ik zou er met Mieko naartoe kunnen gaan, maar misschien is ze niet het soort kind dat van attractieparken houdt.

‘Zijn er speciale plekken waar je de komende tijd naartoe zou willen?’ vraag ik.

Ze kijkt naar het plafond, dan naar mij, wil iets zeggen maar bedenkt zich, haalt haar schouders op en zegt ten slotte dat ze het niet goed weet, ik moet het maar zeggen. Je helpt me niet echt, denk ik een beetje geërgerd.

Als ze klaar is met haar werkbladen, vraagt ze wat ze nu moet doen. Ik heb niets voorbereid. Ik verzin een oefening waarmee ze even zoet zal zijn.

Het tijdsverschil speelt me nog parten. Ik lig te doezelen op de bank. De ventilatie werkt niet goed, het

raam is helemaal beslagen, waardoor de ruimte nog kleiner lijkt. Ik ben groter en omvangrijker dan de vaste bewoners. Eén verkeerde beweging en ik zou iets kunnen breken.

Als ze met me meeloopt naar de lift geeft mevrouw Ogawa me een envelop en bedankt ze me, ze lijkt een beetje opgelucht dat ik vertrek. Haar haar is vochtig, ze draagt een badjas. Ik heb Mieko, die nog aan het werk is, niet gedag gezegd, maar de automatische liftdeur schuift alweer dicht.

Ik neem de trein terug naar Nippori. Er is een stukje donut tussen mijn tanden blijven zitten. Ik probeer het er met mijn tong tussenuit te krijgen. Uiteindelijk lukt het me, maar mijn tong bloedt.